

THỰC HIỆN TRÁCH NHIỆM TIẾP DÂN, ĐỐI THOẠI VỚI DÂN CỦA BÍ THƯ CẤP ỦY Ở TỈNH BÀ RỊA - VŨNG TÀU: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP^(*)

TS. NGUYỄN THỊ THẢO^(**)

Ngày nhận bài: 08/8/2023

Ngày thẩm định: 10/8/2023

Ngày duyệt đăng: 20/8/2023

Tóm tắt: Tiếp dân, đối thoại với dân là bổn phận, nghĩa vụ, trách nhiệm của cán bộ, đảng viên được quy định trong Điều lệ Đảng cũng như các văn bản của Đảng và Nhà nước. Cán bộ, đảng viên, trước hết là người đứng đầu cấp ủy, thực hiện tốt trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân góp phần tăng cường mối quan hệ gắn bó mật thiết giữa cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền với nhân dân, phát huy quyền làm chủ của nhân dân, tạo sự đồng thuận của nhân dân trong việc tổ chức thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương. Bài viết phân tích thực trạng thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy ở tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu, từ đó đề xuất một số giải pháp thực hiện tốt trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy trên địa bàn tỉnh.

Từ khóa: Bà Rịa - Vũng Tàu; bí thư cấp ủy; trách nhiệm tiếp dân

1. Trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân là yêu cầu khách quan trong hoạt động của bí thư cấp ủy

Nhân dân là “đồng đảo những người dân, thuộc mọi tầng lớp, đang sống trong một khu vực nhất định”⁽¹⁾, là chủ thể của toàn bộ hoạt động xây dựng và phát triển đất nước, trực tiếp thực hiện đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Trong điều kiện đảng duy nhất cầm quyền, để phát huy vai trò của nhân dân, bảo đảm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”⁽²⁾, Đảng phải gắn bó mật thiết với nhân dân, cán

bộ, đảng viên phải là những người trọng dân, gần dân, hiểu dân, học dân, tin dân và có trách nhiệm với dân, tăng cường, củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng và Nhà nước.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn: “Đối với nhân dân: Phải nhớ Đoàn thể làm việc cho dân, Đoàn thể mình mạnh hay yếu là ở dân. Dân nghe theo là mình mạnh. Hiểu nguyện vọng của dân, sự cực khổ của dân. Hiểu tâm lý của dân, học sáng kiến của dân. Nhưng có những việc dân không muốn mà phải làm như tản cư, nộp thuế, những việc ấy phải giải thích cho dân rõ. Phải tôn kính dân, phải làm cho dân tin, phải làm gương cho dân. Muốn cho dân phục phải được dân tin, muốn cho dân tin phải thanh khiết”⁽³⁾. Đảng cũng đã xác định “gắn bó mật thiết với nhân dân”⁽⁴⁾ là một trong năm nguyên tắc tổ chức và hoạt động của Đảng, được quy định trong Điều lệ Đảng Cộng sản Việt Nam, bắt buộc các tổ chức đảng, đảng

^(*) Bài viết trong khuôn khổ đề tài cấp cơ sở năm 2023 *Thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với nhân dân của bí thư đảng ủy cấp xã ở tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu* do TS. Nguyễn Thị Thảo làm chủ nhiệm

^(**) Học viện Chính trị khu vực II, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

viên phải thực hiện. Hiến pháp năm 2013 quy định trách nhiệm của Đảng: Đảng Cộng sản Việt Nam gắn bó mật thiết với nhân dân, phục vụ nhân dân, chịu sự giám sát của nhân dân, chịu trách nhiệm trước nhân dân về những quyết định của mình⁽⁵⁾.

Những năm qua, Đảng rất quan tâm củng cố, tăng cường mối quan hệ gắn bó mật thiết với nhân dân và ban hành nhiều văn bản để thực hiện, như: Chỉ thị số 35-CT/TW ngày 26/5/2014 của Bộ Chính trị về *tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác tiếp dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo*; Quy định số 11-QĐi/TW ngày 18/02/2019 của Bộ Chính trị về *trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy trong việc tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân và xử lý những phản ánh, kiến nghị của dân*. Đây chính là căn cứ, cơ sở để các cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu thực hiện. Bí thư cấp ủy - người có vai trò, trách nhiệm cao nhất trong lãnh đạo và tổ chức thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và các hoạt động của cấp bộ đảng, phải thực hiện tốt trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân.

Tiếp dân, đối thoại với dân là hoạt động của các tổ chức, cá nhân có trách nhiệm và thẩm quyền để lắng nghe dân nói, tiếp nhận những ý kiến, phản ánh của nhân dân, để hiểu dân và nói cho dân nghe để dân hiểu Đảng, Nhà nước, cấp ủy, chính quyền địa phương, kịp thời giải đáp những vướng mắc trong thực tiễn đời sống của nhân dân ngay từ cơ sở, tạo sự đồng thuận của nhân dân và sự ổn định chính trị - xã hội để phát triển địa phương, cơ quan, đơn vị.

Trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy là nghĩa vụ, bổn phận trong hoạt động lãnh đạo, chỉ đạo và trực tiếp thực hiện nghĩa vụ, bổn phận tiếp dân, đối thoại với dân. Hoạt động này không phụ thuộc vào ý muốn chủ quan của người thực hiện mà là đòi hỏi, yêu cầu khách quan trong hoạt động của cấp ủy và chính

quyền địa phương, xuất phát từ bản chất của Đảng Cộng sản Việt Nam cầm quyền và Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân.

Thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy là hoạt động cụ thể đối với nghĩa vụ, bổn phận lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện và chịu trách nhiệm về toàn bộ kết quả công tác tiếp dân, đối thoại với dân. Điều này xuất phát từ thẩm quyền, trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy, chịu trách nhiệm cao nhất của cấp ủy và từ trách nhiệm cá nhân của cán bộ, đảng viên. *Với trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy*, bí thư phải lãnh đạo, chỉ đạo công tác tiếp dân, đối thoại với dân, bao gồm: quán triệt đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước về quy định tiếp dân, đối thoại với dân; cùng với tập thể cấp ủy ban hành quy định, quy trình tiếp dân, đối thoại với dân; chỉ đạo các tổ chức có liên quan thực hiện quy định về trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân; chỉ đạo kiểm tra, giám sát việc thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân; báo cáo, đề xuất, kiến nghị với cấp có thẩm quyền giải quyết những vấn đề liên quan phản ánh, kiến nghị của nhân dân. *Với trách nhiệm cá nhân của cán bộ, đảng viên*, bí thư cấp ủy phải xây dựng kế hoạch, thực hiện quy trình và hoàn thiện kỹ năng tiếp dân, đối thoại với dân.

Thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân có tầm quan trọng đặc biệt trong thực hiện nguyên tắc Đảng gắn bó mật thiết với nhân dân và quy chế dân chủ ở cơ sở. Qua đó, các cấp ủy, chính quyền địa phương tiếp nhận những thông tin, phản ánh, kiến nghị, góp ý của nhân dân, đồng thời nắm bắt tâm tư, tình cảm, nguyện vọng, những bức xúc của nhân dân, từ đó nhận diện và xử lý những bất cập trong công tác lãnh đạo, quản lý, điều hành và điều chỉnh, bổ sung chủ trương, chính sách phục vụ lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân.

2. Thực trạng thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy ở tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu

Bà Rịa - Vũng Tàu là tỉnh ven biển thuộc vùng Đông Nam Bộ, nằm trong vùng Kinh tế trọng điểm phía Nam với 08 đơn vị hành chính cấp huyện (02 thành phố, 01 thị xã và 05 huyện) và 82 đơn vị hành chính cấp xã (06 thị trấn, 29 phường và 47 xã)⁽⁶⁾. Thực hiện các quy định, chỉ thị của Đảng và Nhà nước về tiếp dân, đối thoại với dân, bí thư cấp ủy các cấp trên địa bàn tỉnh đã nghiêm túc tổ chức triển khai đạt được nhiều *kết quả nổi bật* trên hai nhóm hoạt động: (1) lãnh đạo, chỉ đạo và (2) trực tiếp thực hiện việc tiếp dân, đối thoại với dân.

Một là, đa số bí thư cấp ủy các cấp đã thực hiện tốt trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác tiếp dân, đối thoại với dân

Hầu hết các bí thư cấp ủy ở tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu đều xác định rõ nội dung hoạt động gắn với thẩm quyền, trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo các mặt công tác, trong đó có công tác tiếp dân, đối thoại với dân. Nội dung thực hiện trách nhiệm này thể hiện qua nhiều hoạt động của bí thư cấp ủy, cụ thể:

Thứ nhất, trực tiếp chỉ đạo quán triệt, phổ biến đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước về tiếp dân, đối thoại với dân. Bí thư cấp ủy đã chỉ đạo đa dạng các hình thức phổ biến, quán triệt Chỉ thị số 35-CT/TW, Quy định số 11-QĐ/TW, pháp luật về tiếp công dân, về khiếu nại, tố cáo... trong cán bộ, đảng viên và nhân dân. Sau 05 năm thực hiện Chỉ thị số 35-CT/TW và Chỉ thị số 42-CT/TU ngày 23/7/2014 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về *tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy đảng và trách nhiệm của người đứng đầu cơ quan, đơn vị, địa phương trong việc tiếp dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo*, Tỉnh đã tổ chức 336 lớp tập huấn cho 34.055 người tham gia; tổ chức 60 cuộc thi tìm hiểu pháp luật với 6.528 người tham gia⁽⁷⁾. Năm 2022, các cấp, các ngành trên địa bàn tỉnh đã tổ chức 17 lớp tập huấn, phổ biến pháp luật về tiếp công dân, xử lý đơn thư, giải quyết khiếu

nại, tố cáo và cập nhật dữ liệu vào phần mềm quản lý công tác tiếp dân, xử lý đơn thư và giải quyết khiếu nại, tố cáo với 1.918 cán bộ, đảng viên tham gia⁽⁸⁾. Các huyện, thị xã, thành phố trên địa bàn tỉnh sử dụng nhiều hình thức tuyên truyền, như: lồng ghép vào các hội nghị tập huấn, phát tài liệu về nội dung quy định tiếp dân, giải quyết đơn thư (thành phố Vũng Tàu); tổ chức các hội nghị tuyên truyền phổ biến, giáo dục pháp luật (thành phố Bà Rịa). Cấp cơ sở đã tổ chức 52 hội nghị với 5.755 người tham dự; tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng⁽⁹⁾. Bên cạnh đó, các cấp ủy đảng tuyên truyền, phổ biến quy định tiếp dân, pháp luật về giải quyết khiếu nại, tố cáo trong các buổi sinh hoạt chi bộ hằng tháng. Nhờ đó, cả hệ thống chính trị, cán bộ, đảng viên và nhân dân nhận thức đầy đủ về công tác tiếp dân, đối thoại với dân, góp phần nâng cao hiệu quả thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân ở địa phương.

Thứ hai, bí thư cấp ủy các cấp cùng tập thể đã thực hiện tốt trách nhiệm cụ thể hóa văn bản của Đảng, ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện công tác tiếp dân, đối thoại với dân phù hợp với tình hình thực tiễn địa phương. Với vai trò, trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy, bí thư cấp ủy cùng tập thể cấp ủy đảng từ tỉnh đến cơ sở đã ban hành 89 văn bản cụ thể hóa quy định tiếp dân, đối thoại với dân phù hợp với đặc điểm của địa phương⁽¹⁰⁾.

Ở cấp tỉnh, Tỉnh ủy ban hành văn bản lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện quy định tiếp dân, đối thoại với dân, như: Công văn số 5511-CV/TU ngày 04/4/2019 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy chỉ đạo triển khai thực hiện Quy định số 11-QĐi/TW và Quy định số 40-QĐ/TU ngày 19/11/2019 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về *trách nhiệm của Bí thư Tỉnh ủy, bí thư thành ủy, thị ủy, huyện ủy và bí thư đảng ủy xã, phường, thị trấn trong việc tiếp dân, đối thoại trực tiếp với công dân và xử lý, giải quyết những phản ánh, kiến*

ngại, khiếu nại, tố cáo; Quy định số 03-QĐ/TU ngày 07/5/2021 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy trong việc tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân và xử lý, giải quyết những phản ánh, kiến nghị, khiếu nại, tố cáo của dân; Công văn số 3066-CV/TU ngày 07/6/2022 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về chấn chỉnh nâng cao trách nhiệm người đứng đầu cấp ủy trong việc tiếp công dân đối thoại trực tiếp và xử lý những phản ánh kiến nghị của người dân; gần đây nhất là Quy định số 18-QĐ/TW ngày 30/3/2023 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy quy định về việc tiếp công dân và tiếp nhận xử lý đơn, thư phản ánh, kiến nghị, khiếu nại, tố cáo gửi đến Tỉnh ủy. Việc ban hành những văn bản thể hiện trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo của Bí thư Tỉnh ủy đối với công tác tiếp dân, đối thoại với dân trên địa bàn tỉnh. Ở cấp huyện, các bí thư cấp ủy đã bám sát tình hình thực tiễn địa phương, cơ quan, đơn vị ban hành 38 văn bản để lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác tiếp công dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo⁽¹¹⁾. Ở cấp cơ sở, bí thư cấp ủy cùng tập thể cũng ban hành các quy định cụ thể gắn với việc thực hiện thẩm quyền, trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy.

Sự chỉ đạo trực tiếp, kịp thời của bí thư cấp ủy trong việc cụ thể hóa và ban hành các văn bản quy định thể hiện rõ trách nhiệm của bí thư cấp ủy góp phần thực hiện tốt việc tiếp dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo từ cơ sở.

Thứ ba, bí thư cấp ủy các cấp thực hiện tốt trách nhiệm chỉ đạo các tổ chức có liên quan phối hợp thực hiện quy định về trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân, giải quyết những vấn đề nảy sinh trong thực tiễn. Ban Thường vụ Tỉnh ủy sửa đổi, bổ sung và ban hành 20 quy chế phối hợp giữa Ban Nội chính Tỉnh ủy với các cơ quan, đơn vị trong công tác nội chính, phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và cải cách tư pháp; trong đó, có nội dung lồng ghép công tác phối hợp tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo⁽¹²⁾.

Thứ tư, trực tiếp chỉ đạo kiểm tra, giám sát việc thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của người đứng đầu cơ quan, đơn vị trực thuộc. Đề công tác tiếp dân, đối thoại với dân đạt hiệu quả cao, bí thư cấp ủy các cấp đã trực tiếp chỉ đạo kiểm tra, giám sát các tổ chức và cá nhân có thẩm quyền trong thực hiện tiếp dân. Ban Thường vụ Tỉnh ủy đã thành lập các đoàn kiểm tra, giám sát công tác tiếp công dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo, như kiểm tra việc lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân. Năm 2022, các cơ quan có thẩm quyền đã tiến hành kiểm tra việc thực hiện Quy định số 11-QĐi/TW của Bộ Chính trị và Quy định số 03-QĐ/TU của Ban Thường vụ Tỉnh ủy đối với 04 bí thư cấp ủy cấp huyện và 08 bí thư cấp ủy cấp xã⁽¹³⁾.

Thứ năm, báo cáo, đề xuất, kiến nghị các tổ chức có thẩm quyền giải quyết những vấn đề liên quan công tác tiếp dân, đối thoại với dân. Kết quả công tác tiếp dân, đối thoại với dân là căn cứ để cấp ủy, chính quyền và các tổ chức có liên quan tham gia xử lý những vấn đề phức tạp nảy sinh, không để tồn đọng và hình thành những điểm nóng, bức xúc, khiếu kiện đông người. Thực tế ở tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu trong những năm qua cho thấy, kinh tế phát triển, chính trị ổn định, đời sống của nhân dân được nâng lên, khẳng định thành tựu trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền địa phương nói chung và trách nhiệm lãnh đạo, chỉ đạo của bí thư cấp ủy trong việc tiếp dân, đối thoại với dân.

Hai là, bí thư cấp ủy thực hiện tốt trách nhiệm trực tiếp tiếp dân, đối thoại với dân

Thứ nhất, đa số bí thư cấp ủy đều xây dựng kế hoạch tiếp công dân định kỳ và nghiêm túc thực hiện. Bí thư Tỉnh ủy chủ động bố trí thời gian tiếp công dân định kỳ, đột xuất theo Kế hoạch số 112-KH/TU ngày 21/3/2022 về kế hoạch tiếp công dân của đồng chí Bí thư Tỉnh ủy, quan tâm bố trí nơi tiếp công dân phù hợp với tình hình

thực tế của đơn vị, địa phương và trang bị đầy đủ cơ sở vật chất, thiết bị cần thiết phục vụ công tác tiếp dân đúng quy định, hạn chế tối đa tình trạng khiếu nại, tố cáo vượt cấp, đông người, phức tạp và không để hình thành “điểm nóng”, giữ vững ổn định chính trị - xã hội địa phương. Ở cấp huyện, các bí thư cấp ủy cũng trực tiếp tiếp dân, đối thoại với dân theo kế hoạch như Bí thư thành ủy Vũng Tàu với Kế hoạch số 137-KH/TU ngày 12/4/2022 về tiếp công dân của đồng chí Bí thư Thành ủy năm 2022.

Thứ hai, bí thư cấp ủy các cấp đã thực hiện tốt quy trình tiếp dân, đối thoại với dân theo kế hoạch. Các bí thư cấp ủy bám sát quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước nghiêm túc thực hiện trách nhiệm tiếp dân theo quy định, tiếp dân định kỳ và đột xuất; tổ chức đối thoại, lắng nghe ý kiến của công dân. Từ tháng 02/2019 đến tháng 4/2022, bí thư cấp ủy các cấp đã tiếp 1.694 lượt công dân/1.285 ngày, trong đó số cuộc tiếp công dân định kỳ: 1.597 lượt/1.195 ngày; tiếp dân đột xuất: 97 lượt/90 ngày. Riêng trong năm 2022, bí thư cấp ủy các cấp đã tổ chức 449 lượt/702 người/372 ngày tiếp dân, trong đó Bí thư Tỉnh ủy tiếp 07 lượt/15 người/7 ngày; bí thư cấp ủy cấp huyện tiếp 104 lượt/330 người/53 ngày; bí thư cấp ủy cấp xã tiếp 338 lượt/357 người/312 ngày⁽¹⁴⁾.

Thứ ba, bí thư cấp ủy không ngừng nâng cao năng lực, trình độ, kỹ năng tiếp dân, rèn luyện phẩm chất đạo đức, hiểu biết sâu sắc về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước. Kết quả thực hiện trách nhiệm tiếp dân của bí thư cấp ủy đã kịp thời giải đáp những vướng mắc trong nhân dân, tạo sự đồng thuận của nhân dân đối với hoạt động của cấp ủy, chính quyền địa phương.

Những kết quả nổi bật từ việc thực hiện trách nhiệm tiếp dân của bí thư cấp ủy đã giúp cấp ủy, chính quyền địa phương kịp thời nắm bắt và giải quyết những phản ánh, bức xúc trong nhân dân, qua đó phát huy vai

trò của nhân dân tham gia xây dựng Đảng bộ, chính quyền trong sạch vững mạnh.

Tuy nhiên, việc thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy trên địa bàn tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu còn **một số hạn chế**:

Một là, một số bí thư cấp ủy chưa quan tâm đúng mức đến việc lãnh đạo thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân. Việc lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện Chỉ thị số 35-CT/TW, Quy định số 11 QĐi/TW và Chỉ thị số 27-CT/TW của Bộ Chính trị ở một số nơi còn hình thức, chưa hiệu quả. Công tác phổ biến, tuyên truyền các văn bản của Đảng và Nhà nước về công tác tiếp dân chưa phong phú về hình thức, chưa bảo đảm về nội dung, chủ yếu lồng ghép với tuyên truyền về công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo, như huyện Châu Đức, huyện Đất Đỏ, huyện Xuyên Mộc... Nội dung tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy chủ yếu về kiến nghị, phản ánh, bồi thường, hỗ trợ, tái định cư, xây dựng, quản lý đô thị, chính sách xã hội, công tác cán bộ, thủ tục hành chính, không có vụ việc, phản ánh, kiến nghị về tình trạng suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong cán bộ, đảng viên...

Hai là, một số bí thư cấp ủy chưa chủ động trong thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân, như chưa kịp thời xây dựng kế hoạch hằng năm và số ngày tiếp công dân chưa bảo đảm theo quy định như một số bí thư cấp ủy cấp xã (Bí thư Đảng ủy Phường 8, Bí thư Đảng ủy phường Thắng Tam, thành phố Vũng Tàu và Bí thư Đảng ủy thị trấn Phước Bửu, huyện Xuyên Mộc)⁽¹⁵⁾. Hầu hết các cuộc tiếp dân, đối thoại với dân mới xuất phát từ một chiều, đều do “dân đến với Đảng”, chưa có nhiều cuộc đối thoại “Đảng đến với dân”. Việc lãnh đạo, tổ chức thực hiện trách nhiệm của một số bí thư cấp ủy trong việc tiếp dân, đối thoại với dân chưa kịp thời, hiệu quả chưa cao.

Nguyên nhân của những hạn chế này là do nhận thức của một số cấp ủy, người đứng

đầu cấp ủy địa phương về trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân chưa đầy đủ; chưa thực hiện tốt trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân; chưa kịp thời chủ động giải quyết những khó khăn, vướng mắc từ cơ sở; chưa quan tâm đúng mức đến việc lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện các quy định của Đảng về trách nhiệm tiếp dân, đối thoại trực tiếp với dân.

3. Giải pháp thực hiện tốt trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy ở tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu

Thực hiện tốt trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy là một nhiệm vụ quan trọng, *cần triển khai đồng bộ các giải pháp* sau:

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức đảng và người đứng đầu trong việc tiếp dân, đối thoại với dân. Cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền, hệ thống chính trị và toàn xã hội phải nhận thức đầy đủ về việc tiếp dân, đối thoại với dân là một nội dung thực hiện nguyên tắc Đảng gắn bó mật thiết với nhân dân. Người đứng đầu cấp ủy và chính quyền địa phương cần xác định rõ trách nhiệm trong công tác tiếp dân, đối thoại với dân. Đó là trách nhiệm lãnh đạo và tổ chức thực hiện. Để lãnh đạo việc tiếp dân, đối thoại với dân, bí thư cấp ủy có trách nhiệm nắm vững, quán triệt và triển khai thực hiện các quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước về công tác tiếp dân; thực hiện tốt công tác kiểm tra, giám sát bí thư cấp ủy cấp dưới thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân. Đối với việc tổ chức thực hiện quy định tiếp dân, đối thoại với dân, bí thư cấp ủy cần chủ động xây dựng kế hoạch, chương trình tiếp dân, đối thoại với dân, dự báo những vấn đề bức xúc trong nhân dân để chuẩn bị nội dung đối thoại. Nắm chắc tình hình, đặc điểm đối tượng tiếp xúc, tạo môi trường thân thiện, dân chủ để lắng nghe ý kiến, phản ánh của nhân dân, đồng thời không ngừng nâng cao

trình độ, kiến thức, nhất là nắm bắt những vấn đề bức xúc trong nhân dân, xây dựng kỹ năng, thái độ, phong cách trong tiếp dân, đối thoại với dân.

Hai là, xây dựng và hoàn thiện các quy định, quy trình tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy các cấp. Việc thực hiện trách nhiệm tiếp dân không chỉ dựa vào các quy định của Đảng và Nhà nước, mà còn phụ thuộc vào thực tiễn sự phát triển kinh tế - xã hội và đặc điểm, tâm lý nhân dân ở địa phương. Vì vậy, bên cạnh quy định chung của Đảng, của cấp ủy địa phương về tiếp dân, đối thoại với dân, các cấp có thẩm quyền cần khảo sát, đánh giá hiệu quả thực hiện Quy định số 11-QĐi/TW và Quy định số 03-QĐ/TU trên địa bàn tỉnh, kịp thời bổ sung, ban hành quy định, quy trình cụ thể về tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy. Các quy định cần xác định rõ trách nhiệm của các tổ chức, cá nhân trong công tác tiếp dân, đối thoại với dân. Cấp ủy các cấp ban hành quy chế phối hợp thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy. Người đứng đầu cấp ủy trực tiếp tiếp dân, đối thoại với dân theo quy định, tránh tình trạng khoán trắng, ủy quyền hoặc giao cho cấp phó thực hiện.

Ba là, nâng cao chất lượng hoạt động tiếp dân của bí thư cấp ủy. Bên cạnh số ngày tiếp dân định kỳ, đột xuất theo Quy định số 11-QĐi/TW, cần nâng cao chất lượng các cuộc tiếp dân, đối thoại với dân. Người đứng đầu cấp ủy phải thực hiện tốt trách nhiệm cá nhân trong việc xây dựng chương trình, kế hoạch tiếp dân, đối thoại với dân, chuẩn bị kỹ nội dung tiếp dân, đối thoại với dân, chỉ đạo chuẩn bị đầy đủ điều kiện, cơ sở vật chất tiếp dân. Các buổi tiếp dân, đối thoại với dân phải được thực hiện hai chiều: nghe dân nói để hiểu dân, nắm bắt tâm tư, nguyện vọng, những bức xúc trong nhân dân và nói dân nghe để dân hiểu, đồng thuận đối với hoạt động của cấp ủy, chính quyền địa phương. Đối với những vấn đề bức xúc, phức tạp ngoài thẩm quyền giải quyết của bí thư

cấp ủy, cần cầu thị, lắng nghe, thẳng thắn ghi nhận và báo cáo, đề xuất cấp có thẩm quyền giải quyết, không để bức xúc kéo dài trong nhân dân.

Bốn là, tăng cường kiểm tra, giám sát và kịp thời xử lý bí thư cấp ủy vi phạm quy định tiếp dân, đối thoại với dân. Kiểm tra, giám sát việc thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của người đứng đầu giúp các cấp ủy, chính quyền địa phương kịp thời nắm bắt tình hình thực hiện trách nhiệm tiếp dân của bí thư cấp ủy, qua đó phát hiện những trường hợp vi phạm quy định tiếp dân. Cần xây dựng chương trình giám sát chuyên đề đối với việc thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy. Cấp ủy cấp trên cần lãnh đạo và chỉ đạo thực hiện kiểm tra, giám sát việc thực hiện trách nhiệm tiếp dân của bí thư cấp ủy là cán bộ diện ban thường vụ cấp ủy cấp trên quản lý. Phân công ủy viên ban thường vụ cấp ủy theo dõi địa bàn, nắm tình hình thực hiện trách nhiệm tiếp dân của bí thư cấp ủy trực thuộc. Cần đưa kết quả thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân của bí thư cấp ủy vào nội dung đánh giá cán bộ của cấp ủy các cấp, là tiêu chí để thực hiện quy trình công tác cán bộ. Đối với những trường hợp vi phạm trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân, cần kiên quyết và kịp thời xử lý nghiêm minh

Năm là, phát huy vai trò, trách nhiệm của các tổ chức có liên quan và hệ thống chính trị trong thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân. Cần xây dựng, bổ sung, hoàn thiện các quy chế phối hợp thực hiện trách nhiệm tiếp dân, đối thoại với dân ở các cấp. Đối với cấp tỉnh, tiếp tục rà soát, đánh giá việc thực hiện 20 quy chế phối hợp giữa Ban Nội chính Tỉnh ủy với các cơ quan, đơn vị, kịp thời tháo gỡ những vướng mắc trong quá trình thực hiện. Đối với cấp huyện,

cần xây dựng, bổ sung, hoàn thiện quy chế phối hợp giữa ban dân vận cấp ủy cấp huyện với các đơn vị liên quan như văn phòng cấp ủy cấp huyện; Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cấp huyện,... Cấp cơ sở cần phát huy vai trò của khối dân vận và ban thanh tra nhân dân cấp xã. Cần phối hợp với các cơ sở đào tạo mở các lớp bồi dưỡng kỹ năng, nghiệp vụ tiếp dân, đối thoại với dân cho bí thư cấp ủy các cấp □

(1) Trung tâm Từ điển học, *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng, Hà Nội, 2010, tr:913

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu lần thứ XIII của Đảng*, t.I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr:173

(3) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.5, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr:69

(4) *Điều lệ Đảng Cộng sản Việt Nam*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tr:5

(5) Hiến pháp năm 2013

(6) Đơn vị hành chính (gso.gov.vn)

(7) Tỉnh ủy Bà Rịa - Vũng Tàu, *Báo cáo số 537-BC/TU ngày 07/7/2020 về tổng kết 5 năm thực hiện Chỉ thị số 42-CT/TU ngày 23/7/2014 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về “tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy đảng và trách nhiệm người đứng đầu cơ quan, đơn vị, địa phương trong việc tiếp công dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo” và sơ kết 3 năm thực hiện Nghị quyết số 04-NQ/TU ngày 08/11/2016 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về “nâng cao hiệu quả công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo trên địa bàn tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu”*

(8), (9), (10), (12), (13) và (14) Tỉnh ủy Bà Rịa - Vũng Tàu, *Báo cáo số 389-BC/TU ngày 16/01/2023 về kết quả thực hiện Chỉ thị số 35-CT/W, Chỉ thị số 27-CT/TW và Quy định số 11-QĐ/TW của Bộ Chính trị năm 2022 về công tác tiếp công dân, giải quyết khiếu nại, tố cáo*

(11) Tỉnh ủy Bà Rịa - Vũng Tàu, *Báo cáo số 447-BC/TU ngày 20/01/2020 về kết quả thực hiện Chỉ thị số 35-CT/TW ngày 26/5/2014 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác tiếp dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo năm 2019*

(15) Tỉnh ủy Bà Rịa - Vũng Tàu, *Báo cáo số 284-BC/TU ngày 15/7/2022 về tình hình triển khai, thực hiện Chỉ thị số 35-CT/TW, Quy định số 11-QĐ/TW và Chỉ thị số 27-CT/TW của Bộ Chính trị*